

Мемлекет пен дін қатынастары пәні бойынша қорытынды бақылау

1. Негізгі ұғымдар мен тарихи даму

- **Мемлекет және дін ұғымдары:** Олардың анықтамасы, функциялары, қоғамдағы рөлі.
- **Мемлекет пен дін қатынастарының тарихи формалары:** Ежелгі әлемнен бастап қазіргі заманға дейінгі даму кезеңдері.
- **Теократия, цезаропапизм, секуляризм (зайырлылық):** Әрқайсысының ерекшеліктері мен мысалдары.
- **Орта ғасырлардағы инвеститура дауы:** Мәні, себептері және салдары.

2. Мемлекет пен діннің қазіргі заманғы қатынас модельдері

- **Мемлекеттік дін моделі:** Мемлекеттің бір дінді ресми түрде қолдауы (мысалы, Ұлыбритания, Дания).
- **Шіркеудің мемлекеттен бөліну моделі:** АҚШ, Франция сияқты елдердегі дін бостандығы және мемлекеттің дін істеріне араласпауы.
- **Ынтымақтастық моделі:** Мемлекеттің діни ұйымдармен әртүрлі саладағы (білім, әлеуметтік қызметтер) ынтымақтастығы (мысалы, Германия).
- **Қазақстанның зайырлылық моделі:** Қазақстан Республикасының Конституциясындағы дін бостандығы қағидалары және зайырлылық ұстанымы.

3. Құқықтық және әлеуметтік аспектілер

- **Халықаралық құқықтағы дін бостандығы:** Адам құқықтары туралы жалпыға ортақ декларация және басқа да халықаралық құжаттардағы нормалар.
- **Діни экстремизм мен терроризмге қарсы күрес:** Мемлекеттің рөлі және діни қызметті реттейтін заңнама.
- **Діни білім беру:** Мемлекеттік және жеке меншік білім беру жүйесіндегі дін сабақтарының орны.
- **Дінаралық келісім және толеранттылық:** Көпконфессиялы қоғамдағы дінаралық қатынастарды реттеу.

4. Қосымша тақырыптар

- **Жаңа діни қозғалыстар:** Олардың пайда болу себептері және мемлекеттің оларға қатынасы.
- **Дін және саясат:** Діни факторлардың саяси процестерге әсері.
- **Діни символика мен мемлекеттік рәміздер:** Олардың қарым-қатынасы.

Бақылау сұрақтарының үлгісі:

- Дін мен мемлекеттің **теократиялық** қатынасын сипаттаңыз және мысал келтіріңіз.

- Вормс конкордатының (1122 ж.) тарихи маңызын түсіндіріңіз.
- Қазақстан Республикасының зайырлылық ұстанымының негізгі қағидаларын атаңыз.
- Мемлекет неліктен діни экстремизмге қарсы күресуге міндетті?